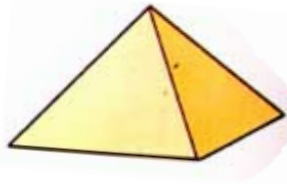

Werkboekje bij de Pyramide van Austerlitz

Wat is een piramide?

De eerste piramides waren grafmonumenten voor Egyptische koningen. Ze waren van steen. Met de hand gebouwd in de vorm van ... piramide.

De oudste is ongeveer 4500 jaar geleden gebouwd.

Later zijn er piramides gebouwd die niet bedoeld waren als grafmonument, maar gewoon voor de sier of ter herinnering aan een belangrijke gebeurtenis of persoon. Zoals in Austerlitz is gebeurd.

Wat ga je doen in dit project?

Er zijn twee voorbereidingslessen. Daarin leer je waarom de Pyramide van Austerlitz gebouwd is, waarom precies daar, en door wie.

Daarna ga je naar de Pyramide van Austerlitz en dan is er nog één les in de klas.

Les 1: Een piramide in Nederland?!

Les 2: De Franse Tijd

Les 3: Bezoek aan de Pyramide van Austerlitz

Les 4: De Pyramide nu en in de toekomst

De Pyramide van Austerlitz

► Je gaat luisteren naar een stukje uit het dagboek van een Franse generaal. Daarna ga je een film kijken over de Franse Tijd en de Pyramide van Austerlitz.
Als je goed oplet kun je daarna de volgende vragen beantwoorden:

► Vragen bij les 1

1. *Wie* hebben de Pyramide van Austerlitz gebouwd?

.....
.....
.....
.....

2. Generaal Dumonceau is 14 als hij in het legerkamp komt. Hij beschrijft het kamp in zijn dagboek. In de film kun jij het kamp zelf zien. Het is nagebouwd. Vind jij het lijken op wat Dumonceau beschrijft? *Waarom wel of niet?*

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Dit is generaal Dumonceau op latere leeftijd.

3. *Waarom* is de Pyramide van Austerlitz gebouwd?

.....

.....

.....

.....

.....

4. *Waarom* precies *daar*?

.....

.....

.....

.....

.....

5. *Wat* kwamen de Fransen doen in Nederland? *Waarom* was er dus een Frans legerkamp bij Zeist?

.....

.....

.....

.....

.....

-Einde vragen bij les 1-

► Vragen bij les 2

Deze vragen gaan over de film die je gezien hebt en over het boekje: 'De Franse Tijd en de Pyramide van Austerlitz'. Je gaat zien dat de film niet het héle verhaal vertelt. Het is dan ook geen echte historische bron. Je krijgt een goed beeld van die tijd, maar niet álles klopt of is helemaal compleet.

1. Wat kwamen de Fransen in Nederland doen? Volgens de film: .....
maar volgens het boekje op bladzijde 3 .....
▷ Hoe zit dat? Wie heeft er nu gelijk?
2. Op bladzijde 4 staat een foto van een schilderij van Marmont. Was hij oud toen hij het kamp stichtte? Volgens de film ....., maar op het schilderij is hij .....
▷ En hoe zit dat? Was hij nu oud of jong?

► **Jullie juf of meester zal je vertellen hoe dit zit.** Als jullie vraag 1 en 2 hebben besproken, ga je door met de volgende vragen.

De antwoorden op de volgende vragen kun je vinden op bladzijde 3, 4 en 5 van het boekje.

3. De baas van de Nederlanden heette .....
4. Veel mensen in de Nederlanden waren *tevreden/ontevreden* met het bestuur van hun land.
5. Dat kwam doordat.....
6. De mensen die ontevreden waren, noemden zich .....
Wat niet in het boekje staat, is hoe de mensen heetten die nog wel tevreden waren. Dat waren de *prinsgezinden*. Zij waren voorstanders van de prins (Willem V).
7. Wat deed de stadhouder om de tegenstanders te verslaan? .....
8. En wat deden die tegenstanders toen? .....
9. Wat was er in Frankrijk aan de hand? .....
10. Het staat niet in het boekje, maar: de reden hiervoor was precies hetzelfde als in de Nederlanden. Dus ook in Frankrijk waren de mensen .....
11. En wat deed Frankrijk toen? (bovenaan blz. 4)
.....
.....

- 12. Wie zagen dit als een bevrijding? .....
- 13. En wie zagen dit als een bezetting? .....
- 14. Wie kreeg nu de macht? .....
- 15. En hoe noemden ze ons land? .....

Om de volgende vraag te beantwoorden heb je het boekje nodig, bladzijde 7.

- 16. Nederland was vanaf 1810 een Franse provincie.
Hoeveel jaren was Nederland een Franse provincie?
..... jaar, van ..... tot .....

17. Hoe lang is Nederland nu al een Koninkrijk?

.....

18. Wie is nu de koning?

.....

Tijdens de Franse Tijd in Nederland zijn er een aantal belangrijke veranderingen ingevoerd. Een aantal van deze zijn nu nog steeds zo. Dit waren de veranderingen:

- 1. Er werden Franse wetten ingevoerd
- 2. De dienstplicht werd ingevoerd
- 3. De burgerlijke stand werd ingevoerd
- 4. Eén muntstelsel voor het hele land
- 5. Gelijke maten en gewichten

Hieronder worden deze maatregelen verder uitgelegd.

► Lees:

Wetten
Toen ons land een provincie van het Franse Keizerrijk was, werden hier de Franse wetten ingevoerd. Niet iedereen was hier blij mee. Er moesten opeens allemaal dingen veranderen, én het Frans werd de officiële taal van het land, terwijl heel veel mensen dat natuurlijk niet spraken. Kranten werden daarom voortaan gedrukt in twee talen, Frans en Nederlands. Veel van de wetten die destijds zijn ingevoerd, zijn gebleven, ook na het vertrek van de Fransen.

19. Overal waar mensen samenleven, zijn regels en wetten. In een land, maar bijvoorbeeld ook bij jou op school. Waarom is het handig als er regels en wetten zijn? Leg dit uit in je eigen woorden.

.....
.....
.....

► Lees:

Dienstplicht

Napoleon voerde de dienstplicht in. Voortaan moesten Nederlandse jongens dienen in het Franse leger. Tot die tijd werd het vechtwerk gedaan door huursoldaten. Dat waren mannen die soldaat waren van hun beroep, en daar gewoon voor betaald werden. De dienstplicht was een maatregel waar de Nederlanders helemaal niet blij mee waren.

20. Bestaat er nu nog steeds dienstplicht?

.....

21. Wat vind jij daarvan?

.....

► Lees:

De burgerlijke stand

De keizer wilde precies weten wie er allemaal in zijn rijk woonden. Daarom werd de burgerlijke stand ingevoerd. Vanaf 1 januari 1811 moesten alle gemeenten opschrijven wie er woonden, en ook pas geboren baby's moesten voortaan worden aangegeven. Iedereen moest nu ook een achternaam hebben. Veel mensen hadden die nog niet, en die verzonnen iets. Vaak was dat de naam van hun beroep, maar er waren ook grappenmakers die iets gekes verzonnen. Die namen bestaan nu nog steeds.

Bakker A A	Smid M	Timmerman A
Bakker G A	Smid A	Timmerman D
Bakker A F	Smid-W	mobiel _____
Bakker D E	Smid H	Timmerman H
Amsterdam	Smid G	Prinses Irenel
Bakker E At	Smid P	Timmermans
Bakker J C	Smid A	Burg van Tuijl
Bakker K A	Smid R	Timmermans
Bakhuizer	Smids F	
Bakker R S	Smids J	
Bakker J W		
Bakker W B		
Bakker H J		
mobiel _____		
Bakker T H	Kwaadsteniet J de	
Boom-tec		
Bakker D	Naaktgeboren J	
Bakker M		
Bakker E v		
Bakker T		

22. Welke beroepen herken je in deze stukjes uit het telefoonboek?

.....
.....
.....
.....

23. Welke namen zijn verzonnen door grappenmakers? .....

.....

► Lees:

Geld

Er werden in ons land allemaal verschillende soorten geld gebruikt. Er waren ook allemaal verschillende *munthuizen*. Dat zijn de plaatsen waar de munten worden geslagen. Al die verschillende munten waren behoorlijk onhandig als je met elkaar zaken moest doen. Vanaf 1806 werden alle Nederlandse munten geslagen in de Munt in Utrecht. Dit was een maatregel van koning Lodewijk Napoleon. Er was nu één muntstelsel voor het hele land.

24. Waarom is het onhandig als elke provincie of stad eigen munten gebruikt?

.....

► Lees:

Maten en gewichten

In ons land werden ook allemaal verschillende maten en gewichten gebruikt. Elke provincie en soms ook elke stad had andere maten en gewichten. De lengtematen waren vaak afgeleid van lichaamsdelen: de voet, de el, de duim. Het onhandige hieraan was dat de lengte daarvan overal verschillend was. De Rijnlandse voet had bijvoorbeeld een andere lengte dan de Utrechtse voet. Ook de gewichten en de inhoudsmaten waren overal verschillend. Dat was vreselijk onhandig bij het zaken doen. Stel je voor dat een pond op de ene plaats 494 gram is, en op de andere plaats 469. Dit betekent dat iedere handelaar altijd zijn eigen weegschaal en gewichten moet meenemen en dat als er iets verkocht wordt, men alles altijd moet wegen en omrekenen. Napoleon voerde standaardmaten en gewichten in: de liter, de meter en de kilo. Heel handig hieraan is dat het een decimaal stelsel is. Dat betekent: tientalig (van het Latijnse woord *decimus* dat tiende betekent). Je kunt liter, meter en kilo steeds door 10 delen of ermee vermenigvuldigen, en dan krijg je andere, ook erkende maten.

Dit is een standaard kilo uit de Franse tijd.

Dit is een standaard liter uit de Franse tijd.

Dit is een standaard meter uit de Franse tijd.

► Even ouderwets doen: meet je tafel op in duimen. Leg je linkerduim plat op tafel (dus met de nagel naar boven) op één van de hoeken. Leg je rechterduim ertegenaan. Haal dan je linkerduim weg en leg die aan de andere kant tegen je rechterduim. Zo 'loop' je met je duimen langs de hele tafelrand. Hoeveel duimen meet de tafelrand?

25. Mijn tafel is ..... duim breed.

Wat een gedoe, dat meten met duimen. Dat vonden ze vroeger ook al. Daarom hadden ze afgesproken hoe groot precies een duim was in een bepaalde plaats, en dat hadden ze met koperen lijntjes aangegeven op een stuk hout: een *duimstok*. Net zoals wij nu een lineaal hebben, met daarop de centimeters aangegeven.

Timmermannen werken nog steeds met de 'duimstok'. Alleen staan daar toch écht centimeters op....

26. Pak een liniaal en meet de *lengte* van je voet en schrijf op: mijn voet is ..... cm lang.

Meet daarna de *breedte* van je duim (niet de lengte!) en schrijf op: mijn duim is ..... cm breed.

Vergelijk met de andere kinderen uit je groepje.

27. De Rijnlandse voet = 31 cm.

1 Rijnlandse voet = 12 duim.

Hoe breed is dus een Rijnlandse duim?

Een Rijnlandse duim is ..... cm.

Hoeveel Rijnlandse voet gaan er in een meter?

De Franse voet = 24 cm.

Hoeveel Franse voet gaan er in een meter?

Er gaan ..... Franse voet in een meter.

-Einde vragen bij les 2-

De volgende les gaan jullie naar de Pyramide toe. Veel plezier!

Bijlage bij les 4: De pyramide nu en in de toekomst

donderdag 22 april 2010 11:05 uur

Pyramide van Austerlitz weer gesloten

AUSTERLITZ - De Pyramide van Austerlitz is weer gesloten. De obelisk, bovenop de pyramide, is in de afgelopen decennia steeds schever komen te staan en beweegt ook af en toe.

Deskundigen proberen het hoogtepunt van het monument te stabiliseren.

De Pyramide van Austerlitz is al jaren een bron van zorg voor de overheid; het monument verzakt en restauraties mochten lange tijd niet baten. Wanneer de Pyramide van Austerlitz weer klaar is, is nog niet duidelijk.

[reageer op dit artikel](#) | [print artikel](#)

Laatste update: vrijdag 23 april 2010 11:56 uur

2473x getoond | © RTV Utrecht

Reacties van lezers op dit bericht

We kunnen een raket naar de maan schieten, maar deze lullige obelisk overeind houden is blijkbaar een te groot technisch vraagstuk. Het geld voor restauratie kan elders nuttiger worden aangewend, mijns inziens. Per slot van rekening waren we ook blij destijds toen we van Napoleon afwaren.

Joop van den Bergh uit Driebergen | 22-04-2010 20:56

Misschien moeten ze eens in Pisa gaan kijken hoe je dat oplost.

Atheistus uit Amersfoort | 22-04-2010 12:32

Ik hoop dat ze het weer kunnen maken, het zou zonde zijn als we dit delicate stukje cultureel erfgoed verliezen. Juist het feit dat de pyramide constante aandacht nodig heeft vanwege een slechte constructie hoort bij het verhaal van de pyramide.

mamavan2 uit Nieuwegein | 22-04-2010 11:27

geplaatst: 15-07-2011 15:26:30

WOUDENBERG - De Pyramide van Austerlitz is zwaar getroffen door het extreme weer van de afgelopen dagen. Het regenwater is in het monument van zand, aarde en gras getrokken en daardoor is de piramide aan één kant verzakt.

Ook zijn er scheuren ontstaan, meldt Landschap Erfgoed Utrecht. Het publiek mag voorlopig nog gewoon naar de top klimmen, want er is geen gevaar voor instorting.

Volgens een woordvoerder is er sowieso regelmatig onderhoud nodig aan het kwetsbare bouwwerk. Er moet nog worden bekeken hoe de schade kan worden hersteld.

Reacties (2) van lezers:

Voordat er nu weer belastinggeld wordt weggesmeten een goede raad, die geheel gratis is! Ga eens praten met de mensen in Waterloo in België. Daar staat een pyramide, die net zo oud is en daar is ondanks het noodweer nog geen grasspriet vanaf gewaaid.

willy appelboom uit Utrecht | 15-07-2011 22:05 uur

Willy Appelboom, dit heeft u nou eens goed gezegd, daar ben ik het helemaal mee eens, eerst goed onderzoek doen, wat ze moeten doen, lijkt mij geen verkeerd advies! Groetjes,

Ellen uit Utrecht | 16-07-2011 17:41 uur